

Non-governmental Organization
International Center of Scientific Research

PROCEEDINGS OF THE VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND THEORETICAL CONFERENCE

SCIENCE OF XXI CENTURY:
DEVELOPMENT, MAIN
THEORIES AND
ACHIEVEMENTS

02.05.2025

THE HAGUE,
NETHERLANDS

SCIENTIA

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

with the proceedings of the

VIII International Scientific and Theoretical Conference

**Science of XXI century:
development, main
theories and achievements**

02.05.2025

The Hague, Netherlands

The Hague, 2025

Chairman of the Organizing Committee: Goldenblat M.

Responsible for the layout: Bilous T.

Responsible designer: Bondarenko I.

- S 40 **Science of XXI century: development, main theories and achievements:**
collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the VIII
International Scientific and Theoretical Conference, May 2, 2025. The
Hague, Netherlands: International Center of Scientific Research.

ISBN 979-8-89660-278-1 (series) Bowker

DOI 10.36074/scientia-02.05.2025

Papers of participants of the VIII International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements», held on May 2, 2025 in The Hague are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences and registered for holding on the territory of Ukraine in UKRISTEI (Certificate № 126 dated January 6th, 2025).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0) at the www.previous.scientia.report.

UDC 082:001

Яковчук Оксана Віталіївна

студентка

здобувач вищої освіти медичного факультету №2

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Науковий керівник: Садовнича Олена Володимирівна

канд. філол. наук, старший викладач ЗВО кафедри мовної підготовки

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

МІЖНАРОДНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЇ

Вступ. Міжнародна медична номенклатура — це система єдиних назв анатомічних структур, хвороб, симптомів і процедур. Латинська мова відіграє ключову роль у формуванні міжнародної медичної термінології, особливо у такій важливій галузі, як гастроентерологія. Гастроентерологія (грец. *gaster* — шлунок, череві + *enteron* — кишка + *logos* — слово) — розділ медицини, присвячений питанням будови і функції травної системи людини в умовах норми і патології, який вивчає причини та механізми розвитку різних захворювань органів травлення та розробляє нові методи діагностики, лікування і профілактики цих захворювань. Завдяки латинській мові гастроентерологічна термінологія є уніфікованою, зрозумілою та сталою для лікарів у всьому світі. Хвороби органів травлення — одна з найпоширеніших груп патологій у світі. За даними ВООЗ, захворювання шлунково-кишкового тракту посідають провідні місця серед причин непрацездатності та госпіталізації. Їхня кількість невпинно зростає, і це пов'язано з особливостями способу життя сучасної людини.

Мета. Метою роботи є дослідження та розширення спеціальних знань із використанням фахової термінології поширених патологій травної системи пацієнтів, грамотне використання греко-латинських клінічних термінів у практичній діяльності фахівця-гастроентеролога. Показати на прикладах вживаність термінів, їх поширення в даній галузі медицини, латинського та грецького походження.

Результати дослідження. Латинська мова в медицині традиційно використовується в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології. Знання латинської мови дозволяє лікарям різних країн світу без зусиль розуміти один одного. Давня традиція використання латинської мови в медицині слугує єдиним фактором для медиків усього світу і для уніфікації медичної освіти. Сучасна професійна мова лікарів — продукт багатовікового

розвитку світової медицини. Латина в наш час використовується як міжнародна наукова мова у низці медико-біологічних дисциплін і номенклатур, що вивчають і використовують лікарі та медичні працівники з усього світу. Тому є абсолютно очевидним необхідність володіння будь-яким фахівцем, що працює в галузі медицини, принципи словотворення і розуміння латинської медичної термінології.

Тож розгляньмо поширення таких термінів в гастроентерології. Усі терміни мають чітку структуру: **корінь** (назва органа чи явища) + **суфікс** (показує патологічний стан, процес чи втручання) /**префікс**, які визначають частину тіла, патологію чи стан. Приклади основних латинських та грецьких коренів у гастроентерології: в перекладі з давньогрецької: *gaster* – шлунок, *enteron* – кишка, *pancreas* – підшлункова, *colon* – товста кишка, *hepar* – печінка; в перекладі з латинської: *vesica biliaris* – жовчний міхур, *rectum* – пряма кишка.

Поширені терміни гастроентерології латинського походження з використанням суфіксів *-osis*, *-itis*, де перший суфікс означає хронічний патологічний стан, а другий – хворобу запального характеру. Приклади: *gastritis* — запалення шлунка, *enteritis* — запалення кишківника, *hepatitis* — запалення печінки, *cholecystitis* — запалення жовчного міхура, *pancreatitis* — запалення підшлункової залози, *colitis* — запалення товстої кишки, *proctitis* — запалення прямої кишки.

Лексика, що стосується гастроентерології: *abstinentia*, *ae f* = *fames*, *is f* - голодування, піст; *aciditas*, *atis f* – кислотність; *allotriophagia*, *ae f* = *pararexia*, *ae f* = *picacismus*, *i m* = *pica chlorotica* - спотворення смаку; *bulimia*, *ae f* (грец. βούλις - бик і λιμός - голод) – патологічно підвищене відчуття голоду; *coeliacia*, *ae f* - непереносність глютену; *chymus*, *i m* – рідкий або напіврідкий вміст шлунка або кишківника; *dyschesia*, *ae f* – порушення системи одночасного напруження (м'язів живота) та розслаблення (м'язів тазового дна) м'язів, які беруть участь у процесі дефекації; *ematiatio*, *onis f* = *macies*, *ei f* – схуднення (різке); *eructatio*, *onis f* - відрижка: *acida* – кислим, *aëre* – повітрям (пуста відрижка), *amara* – гірким, *rancida* – тухлим; *idiosyncrasia*, *ae f* – непереносність харчових продуктів та ліків; *indumentum*, *i n* – наліт; *malabsorbatio*, *onis f* – порушення кишкового всмоктування; *meteorismus*, *i m* – здуття шлунка; *nausea*, *ae f* – нудота; *obstipatio*, *onis f* – закреп; *picrostomia*, *ae f* = *picrogeusia* – гіркота в роті; *egurgitatio*, *onis f* – відрижка, іноді рідким вмістом шлунка; *ruminatio*, *onis f* – вторинне пережовування, (в психології – обмірковування настирливих думок); *singultus*, *us m* = *myoclonia*, *ae f* – гикавка; *sitis*, *is f* (грец. dipsia) – спрага;

tenesmus, *i m* - відчуття болісної дефекації, часто без виділення калу; *vomiticulatio, onis f* – зригування; *vomitus, us m* (грец. *emesis*) – блювота.

Abdomen може вживатися як шлунок, наприклад: *abdomen tumidum* – здутий шлунок. Також можуть вживатися складні клінічні діагнози, такі як: хронічний панкреатит – *pancreatitis chronica*; гіперацидний гастрит – *gastritis hyperacida*; виразка шлунку і 12-ти палої кишки – *ulcus ventriculi et duodeni*; гостра печінкова недостатність – *insufficiencia hepatis acuta*; виразковий коліт – *colitis ulcerosa*; синдром ацетонемічного блювання – *syndromum vomitus acetonaemici*.

Латинські скорочення в гастроентерології:

- GI (*tractus gastrointestinalis*) — шлунково-кишковий тракт
- IBD (*inflammatio intestini crassi*) — запальне захворювання кишківника
- GERD (*refluxus gastroesophagealis*) — гастроезофагеальний рефлюкс

Найпоширеніші патології травної системи:

1. Аліментарний фактор — непереносність харчових продуктів.
2. Ендогенні фактори — це наявність бактерії в антральній частині шлунка (*helicobacter pylori*), і, як наслідок: цукровий діабет (*diabetes mellitus*), ожиріння, гепатити, інфекційні гастрити, хронічний холецистит, панкреатит, слизова колька, ентеробіоз

3. Генетичний фактор: вади розвитку стравоходу, доброякісні пухлини стравоходу і шлунка, аномалії розвитку підшлункової залози (кістозний фіброз підшлункової залози), вроджена гіпоплазія підшлункової залози (ізолюваний дефіцит ліпази підшлункової залози, функціональні порушення моторики стравоходу, шлунку, кишківника).

Висновок. Латинська медична номенклатура є основою міжнародного професійного мовлення в гастроентерології. Вона забезпечує точність діагностики, єдність класифікацій, зрозумілість між спеціалістами різних країн та наукову спадковість медичних знань. Завдяки латині гастроентерологія — як клінічна, так і теоретична — має зручний та надійний мовний інструмент для опису будови, функцій і патологій органів травлення.

Список використаних джерел:

1. Jameson, J. L., Fauci, A. S., Kasper, D. L., Hauser, S. L., Longo, D. L., & Loscalzo, J. (Eds.). (2022). *Harrison's principles of internal medicine* (21st ed.). McGraw-Hill Education. (Chapter 345: Diseases of the gastrointestinal system).
2. Mayo Clinic. (н.д.). *Digestive diseases overview*. <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/digestive-diseases>
3. Івахненко, О. Є., & Кучеренко, О. В. (2022). Актуальні проблеми гастроентерології та гепатології в умовах сучасного життя. *Український журнал медицини, біології та спорту*, (4).
4. Кісельова, О. Г., Лехніцька, С. І., & Шпинта, Г. М. (2017). *Латинська мова і медична термінологія: практикум*.
5. Ступницька, І. М., & Гнатюк, М. С. (2020). *Гастроентерологія: Підручник для студентів медичних закладів*. Медицина.